

Egy csepp csoda (amely megváltoztathatja az életet) – 4. rész

Történnék csodák? Aki lovagol, könnyen válaszolhatja, hogy igen. Ki ne hallott volna olyanról, hogy ez kezelhetetlen ló, egyszer csak kezesbáránnyá változott, hogy egy unott, gyenge vagy reménytelen versenyző megtáltosodott és sorra nyerte a viadalokat, vagy, hogy egy ló hihetetlen dolgokat tett meg egy emberéret. Igen, ezek az élet csodái, amelyeknek általában létezik racionális magyarázata is.

A ki azonban átélt egy ilyen csodát, az menthetetlenné válik, és soha többé nem lehet kigyógyítani a lovak, vagy a lovaglás igazi szeretetéből, mert tudja a titkot, azt, hogy milyen örömet jelent harmóniában, teljes bizalommal együttműködni egy másik élőlényel.

Életem lova, Aktion

Először a tévében láttam Aktiont. A magyar bajnoki cím többszörös birtokosaként ámulatba ejtően mutatta be a programját. Egészen másnak tűnt, mint a többi versenyző. Mintha mindent magától csinált volna, a lovasának pedig nem lett volna más dolga, minthogy büszkén üljön a nyeregben. Sokan hozzám hasonlóan ismerték meg Aktiont, aki mindig majd' kicsattant az egészségtől, mindent a legnagyobb igyekezettel végzett, jól nevelt volt és élvezte a sikerét. Dallos Gyula és Aktion története azonban egészen máshogy kezdődött.

Ez a ló életveszélyes!

Aktion Hollandiában született 1982-ben, Berend Riddernél, az angol telivér apaságú Pion és az Akteurtól származó Ohnegleichen utódjaként. Háromévesen kiválóan teljesítette a ménvizsgát, egyebek között két méter felett ugrott, azonban nagy tömege és önfejű karaktere miatt csak nehezen vették fel a tenyészmének közé. Ezek után három- és hatéves kora között a Toonen családnál fedezett és 361 utódja született.

Amikor hat éves lett, a tulajdonosa úgy döntött, hogy a sportban is kipróbálja. Egy profi belovaglóra bízta Aktion tanítását, aki azonban nem bírt vele és olyan szerencsétlenül esett le róla, hogy eltörte a gerincét, majd örökre tolószékre kényszerült. Ezután Aktiont azonnal eladták. A vevő a svájci Daniel Ramseier volt, aki Junior Európa bajnoki címet, illetve a szülői olimpián ezüstérmet is nyert díjlovasként. Családjá régóta foglalkozott díjlovaglással, lovak kiképzésével és kereskedelmével is. Aktionnal azonban a sikeres lovasnak problémái adódtak, ezért eladólistára került.

Közben Alexander Moxsel, a vagyonát a húsiparban megalapozott, német milliárdos, néhány tesztlovaglás után megbízta Dallos Gyulát, hogy válasszon ki magának három olyan lovat, amelyeknek még nincs neve a díjlovaglósportban, képezze ki, illetve futassa fel őket a versenyeken, hogy aztán szép haszonnal el tudja adni őket. Dallos Gyula bejárta fél Európát, míg végül Daniel Ramseier, az egyik versenytársa istállójánál kötött ki. Itt az eladásra váró ötven ló közül Aktion tetszett meg neki a legjobban. Azonban akadt egy kis gond, méghozzá az, hogy lovas alatt nem tudták bemutatni, mert senki nem akart rá felülni. Így bevezették a fedeles lovardába, és szabadon engedték. A ló örjögött. Dallos Gyula a következőképpen folytatta a történetet: „Nagy nehezen felültem erre a hétéves lóra. Nem tudtam semmilyen befolyást gyakorolni rá, csak arra koncentráltam, hogy fennmaradjak a hátán. Érdekes, de nem ledobni akart, és miközben mint egy pingponglabda szaladgáltunk a lovarda egyik oldalától a másikig, éreztem, hogy milyen hihetetlen energiával mozog. Azt gondoltam, hogy, ha ezt a lovat valahogy meg tudnám szelídíteni és a bizalmába férkőznék, akkor a világ élvonalába kerülhetnék vele.” Amikor Ramseierék megtudták, hogy a lovas kiválasztotta Aktiont, megkönnyebbültek, hogy végre sikerült eladniuk a nagyon nehezen kezelhető lovat. Végül még a másik két lovat is innen vásároltak meg Dallos Gyula számára.

Reménytelen eset

Ezek után Aktion 1989 szeptemberében megérkezett Magyarországra. A határ mellett, Nagycenken éppen akkor rendeztek egy versenyt. Dallos Gyula ekkor úgy döntött, hogy kipróbálja az új szerzeményét. A legkönnyebb osztályban indultak és utolsók lettek. Aktion ugyanis továbbra sem azt csinálta, ami kértek tőle, hanem amit ő szeretett volna. Hazaérve Dallos Gyula úgy gondolta,

hogy akkor ideje elkezdni a lóval a közös munkát. Azonban már az első pillanatban megakadtak, ugyanis egyetlen lovász sem mert bemenni Aktionhoz, mert mindenkit megtámadott. Nagy és erős volt, így mindenki félt tőle. Azonnal sok kritika érte a lovaszt, hogyan tudott ilyen kezelhetetlen lovat választani, pedig a gazdag Moxsel úr bármi mást megvett volna neki. Dallos Gyula azonban úgy gondolta, ha már egyszer megállapodást kötött a ló kiképzésére, mégiscsak felül rá. Aktion azonban máshogy gondolta, többször is hanyatt dobta magát vele, a lovaglózma kétszer is elszakadt, az apróbb sérülésekről nem is beszélve.

A ló szeptemberi megérkezésétől eltelt négy hónap, de a helyzet semmit nem javult: „Nemcsak versenyezni nem tudtam vele, hanem jóformán ráülni sem.” – meséli Dallos Gyula. A lovas folyamatosan azon gondolkodott, hogy mit tegyen egy ilyen erős, tehetséges, nagy adottságú lóval, amelyik felsőbbrendűnek képzei magát, lesajnálja a világot és tudja, hogy úgyszólván az történik, amit ő akar. Úgy érezte, hogy szakmailag jóformán csődöt mondott. „Amikor odamentem hozzá, sunyított, rám farolt, de úgy döntöttem, hogy mindezek ellenére pozitívan közeledek hozzá. Próbáltam barátságos lenni vele, jutalomfalatot, cukrot adtam neki. Nem legyőzni, hanem szeretettel meggyőzni akartam azt a lovaszt, amely azonnal megígézte, amikor találko-

tam vele. Futószárazni kezdtem, hogy értse a jeleimet, ismerje a hangomat és szeressen meg. Ahogy teltek a hetek, a hónapok, egyre jobban elkeseredtem és már majdnem lemondtam róla, amikor Aktion egyszer csak négy hónap után, karácsonykor minden előzmény nélkül úgy döntött, hogy a barátjává fogad. Ezt a körülöttünk lévőket nem tudták megérteni, sem feldolgozni. Ettől kezdve a ló teljesen megváltozott, nekem akár egy kötőfékkel is bármit megcsinált. A legjobban annak örültem, hogy a tanítását is elkezdhettem. Amit egyszer megmutattam neki, azt azonnal megértette és pillanatok alatt megtanult mindent. Ekkor éreztem, hogy született tehetsége révén világraszóló teljesítményre lesz képes.” - emlékezik vissza Dallos Gyula.

Kinyílik a világ

Aktion Magyarországra érkezése után egy évvel, 1990-ben ismét elindult egy hazai versenyen, mégpedig a Szent György Díjban. Nyerniük nem sikerült, mert olyan kiváló vetélytársai akadtak, mint Bortal, Drukit vagy Heródes, azonban ez mégis fontos próbának bizonyult. A lóra igazából senki nem figyelt oda, azonban Dallos Gyula elégedett volt vele. Megtapasztalta, hogy Aktion nem fél a versenykörnyezetben, és tudja mi a feladata. A lovasa érezte, hogy nem a kisebb számokban, hanem a nehezebb, olimpiai programban tud majd

kiteljesedni, hiszen nagy mozgása az ott előírt piaffe-ban, passage-ban és perdülésben mutatkozik meg. Úgy döntöttek ezért, hogy a nemzetközi porondon csak akkor indulnak vele, ha már az olimpiai szintű programmal tudnak megjelenni.

A következő évben, 1991-ben pedig elindult Aktion és Dallos Gyula páratlan karrierje. Három világkupán szerepeltek, amelyek közül az egyik Hollandiában volt. Itt Aktion nem örvendett túl jó hírnévnek a néhány évvel korábban történtek miatt, így a produkcióját látva a helyi szakemberek nem akartak hinni a szemüknek. Az év legfontosabb eredményének a páros számára a donaueschingeni Európa-bajnokságon egyéniben elért 7. hely számított. Ez megdöbbentette az egész lovassport-világot. Jól szimbolizálja a helyzetet, amit az idős Dr. Josef Neckermann, az egykori lovas és

egyben az utazásiiroda-hálózat tulajdonosa mondott Dallos Gyulának: „Fiatal magyar barátom! Én már sok mindent megéltem, de hogy egy magyar díjlovas helyezett legyen az Európa-bajnokságon az olyan meglepetés, mintha a kanadai hoki-válogatott góljait egy fekete játékos lőné.”

A jó szereplésnek köszönhetően az érdeklődés is megnőtt Aktion iránt és hetente érkeztek a vevőjelöltek Alexander Moksel lovához – köztük például az olimpiai bajnok Sven Rothenberger. Amikor azonban a kipróbálásra került a sor, senki nem tudott a lóval zöldágra vergődni. Az eladás szempontjából – legalábbis a tulajdonos részéről – egyáltalán nem öröndetes dolognak egyedül Dallos Gyula örülhetett, mert így továbbra is ő lovagolhatta Aktiont.

A következő évben, 1992-ben rendezték az olimpiát Barcelonában. Magyar színekben pedig csak az a ló indulhatott, amelyik az adott év január 1-jétől magyar tulajdonban

áll. Így némi hezitálás után Dallos Gyula Aktion mellett döntött.

Szerencsére jól választott, azonban az olimpiákon nem szegődött melléjük Fortuna. Spanyolországban elindulni sem tudtak, mert Aktion megbetegedett a helyszínen. Nagy csalódást jelentett ez, hiszen addigi teljesítménye alapján joggal várhattak tőle helyezést.

A pokol és a paradicsom

A következő évben be is bizonyosodott, hogy tényleg ott lett volna a helye az olimpia élményében. A páros a lipicai Európa-bajnokságon, 1993-ban harmadik helyet szerzett és csupán az olimpiai bajnok, valamint az ezüstérmes előzte meg őket. „Ezen a versenyen hihetetlen dolgok történtek” – meséli Dallos Gyula. „Az EB előtt néhány nappal ugyanis Luxemburgban egy pas de deux versenyen összeütköztem a lányommal és úgy megsérült a térdem, hogy alig tudtam lábra állni. A dopping elkerülése miatt homeopátiás kezelést kértem, de tévedésből egy lónak való gyógyszert kaptam, amibe majdnem belehaltam. Borzasztóan rosszul éreztem magam és járni sem tudtam. Alig bírtam felülni Aktionra, de valahogy mégis elindultunk. Aktion kiválóan versenyzett, és nyolcadikként bejutottunk az akkor még 12 lovasból összeállított döntőbe. Amikor bemutattam a programomat, tudtam, hogy már hetediknél rosszabb nem lehetek és nagyon örültünk, hogy ilyen körülmények között is megismételjük a legutóbbi, Európa-bajnoki szereplésünket. Ahogy utánam sorban jöttek a versenyzők, egyre előrébb léptem és már csak a három legkiválóbb maradt hátra: Nicole Uphoff, Sven Rothenberger és Klaus Balkenhol. Közülük ketten meg is előztek, majd a nap végén már csak a toronymagas esélyes maradt hátra. Ekkor a ragyogó napsütéses idő teljesen megváltozott, beborult az ég, fújni kezdett a szél, amitől a legyőzhetetlennek tűnt versenyző lova teljesen megzavarodott, és élete legrosszabb programját mutatta

be. Ilyen rendkívüli körülmények között lettünk bronzérmesek.”

Ezek után a következő években is sorra (összesen hatszor) bejutottak a világkupa döntőbe, a világbajnokságon pedig 1994-ben 7. helyet szereztek. Aktion és Dallos Gyula megkérdőjelezhetetlenül a világ díjlovaglő elitjébe tartozott ezekben az években, ahol csupán hájszálnyi a különbség a lovak produkciója között, és nem egyszer fordult elő, hogy Aktion bizonyult a legjobbban.

Aktion 1996-ban is kijutott az olimpiára, amelyet Atlantában rendeztek. A verseny előtt Los Angelesben, a világkupa döntőn nagyon jól szerepelt a páros, így mindenki nagy reményekkel várta az olimpiát. Az állatorvosi vizsgálaton egy szabályellenes csánkpróba után azonban sántának minősítették Aktiont, aki már másodszor nem tudott elindulni az ötkarikás játékokon. „A díjlovaglásban az olimpián biztosított 50 fős kvóta helyett 51-en voltunk, így engem, mint egyéni versenyzőt zártak ki, hogy a négyszeres olimpiai bajnok német Nicole Uphoff Rembrandttal elindulhasson, ők végül a döntőn nem is tudtak részt venni a ló sántasága miatt. Amikor kiderült, hogy nem versenyezhetünk, azt hittem, hogy itt a világ vége. Ezt nagyon nehéz feldolgozni, talán nem is lehet.”

Felejthetetlen emlékek

Még egy fontos dolog történt Aktion és Dallos Gyula életében, amely meghatározta a további pályafutásukat. Egy lengyelországi versenyhelyszín felé tartva 1995-ben Csehországban felborult Aktion lószállítója. „Hatvan métert csúszott oldalán a lószállító az autópályán. A baleset során a lószállító lakórészében alvó lányomnak három csigolyája eltört, és az eszméletét is elvesztette. Ha Aktion akkor pánikba esik és „verni” kezdi magát, agyonnyomta volna őt. Ehelyett mozdulatlanul várta, hogy kimentsük. Amikor a lányomat biztonságba helyeztem és megtudtam, hogy fel fog épülni, béreltem egy másik lószállítót, és elmentünk a versenyre. Aktion

ezek után megnyerte a lengyel világkupát! Az utolsó leheletéig küzdött. A baleset - anélkül, hogy erre egyértelműen számíthattunk volna - változást hozott és Aktion már nem volt olyan, mint régen, habár még nagyon sok szép sikert értünk el később is.” – mondta el Aktion lovasa, aki így folytatta: „Aktion alapvetően megváltoztatta a lóhoz való viszonyomat. Szakmailag „kisegérre” tett, és arra kényszerített, gondolkodjak, hogy miként tudom megtalálni a hozzá vezető kulcsot.” Dallos Gyula büszke rá, hogy „Aktion a magyar lovas világ méltó képviselője, igazi diplomatája volt. Hatalmas sikereket aratott, különleges kisugárzása mindenkire hatott. Számatalan helyen felállva ünnepltek, kiabálva tapsoltak neki, vagy a döbbenettől némán csodálták a produkcióját. A sikerhez azonban nem vezetett egyenes, kikövezett út, számos nehézséggel, csalódással és igazságtalansággal is szembesültünk, de mégis, amit Aktionnal átélhettem, az maga volt a csoda.”

Aktion (1982-2003) legkiemelkedőbb eredményei:

- 1993. Eb bronzérem
- 1994. vb 7. hely
- 1991. Eb 7. hely
- 11 Világkupa kvalifikáló győzelem
- 6 Világkupa döntő (4-10. hely)
- 154 Nagy Díj szintű győzelem
- 12 magyar bajnoki cím
- Párizs: Világkupa 2. hely
- Aachen: CDIO 2. hely
- Stuttgart: háromszor 2. hely
- Varsó: négyszer 1. hely
- Frankfurt: 1. hely
- Addington: 1. hely
- Helsinki: 2. hely
- Róma: háromszor 1. hely
- Velence: háromszor 1. hely
- Lipica: kilencszer 1. hely
- München: háromszor 1. hely
- Kaposvár: tizenötöszer 1. hely

